

Manisa’da Vajinal Akıntılı Kadınlarda *Trichomonas vaginalis* Sıklığı

İpek ÖSTAN¹, Uğur SÖZEN², M. Emin LİMONCU¹, A. Ali KİLİMCİOĞLU³,
Ahmet ÖZBİLGİN³

¹Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu-Manisa, ²Manisa Doğum Evi; ³Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı, Manisa

ÖZET: *Trichomonas vaginalis*’in neden olduğu enfeksiyon, kadınlar arasında en sık görülen cinsel yolla bulaşan hastalıklardan biri olarak tanımlanmakta ve enfeksiyonun sıklığı farklı toplumlarda değişkenlikler göstermektedir. Bu çalışma Manisa yöresinde, vajinal akıntılı hastalarda *T. vaginalis* sıklığını araştırmak amacı ile planlanmıştır. Bu amaçla, Şubat-Haziran.2004 tarihleri arasında, Manisa Doğumevi ve Polikliniklerine, vajinal akıntı ve vulva kaşıntısı yakınması ile başvuran, yaş aralığı 17- 63 olan 233 kadından ve kontrol grubu olarak da rutin jinekolojik muayene için başvuran, vajinal akıntı ve vulva kaşıntısı olmayan 100 kadından vajinal akıntı örneği alınmıştır. Steril eküvyon ile, vajina arka forniksinden alınan örnekler, Trypticase – yeast extract – maltose (TYM) besiyeri içine alınarak direkt bakı ve kültür yöntemi ile incelenmişlerdir. Direkt bakı ve kültür yöntemlerinin her ikisiyle, 233 vajinitli hastanın 11’inde (%4,7) *T. vaginalis* saptanmıştır. 100 kontrol grubu kadında ise her iki yöntemde de etkene rastlanmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Manisa, vajinal akıntı, *Trichomonas vaginalis*

Incidence in Manisa of *Trichomonas vaginalis* in Women with a Vaginal Discharge

SUMMARY: Vaginal discharge caused by *Trichomonas vaginalis* is one of the most frequently encountered sexually transmitted infections in women. This study was planned to investigate the frequency of *T. vaginalis* in patients with a vaginal discharge. Vaginal specimens were collected from 233 women with a vaginal discharge and from 100 women without any discharge as a control group. Materials were taken with a speculum and sterile cotton swabs from the posterior fornix of the vagina; and inoculated into Trypticase–yeast extract–maltose (TYM) medium. *T. vaginalis* was detected in 11 (4.7%) samples out of the 233 specimens from women with a discharge using both diagnostic methods (direct examination and culture). No *T. vaginalis* trophozoites were detected in the control group.

Key words: Manisa, vaginal discharge, *Trichomonas vaginalis*

GİRİŞ

Trichomonas vaginalis’in neden olduğu trichomoniasisin yaygınlığı farklı ülke ve toplumlarda değişkenlikler göstermektedir. Enfeksiyon, çoğunlukla erkeklerde olmak üzere her iki cinste de asemptomatik seyredilebilmekte ve cinsel yoldan bulaşan enfeksiyonlar arasında, kadınlarda en yaygın olan enfeksiyonlardan biri olan tanımlanmaktadır (2, 13).

Trichomoniasis’de, ürogenital salgılarıyla etkeni etrafa yayan enfeksiyonlu kadın ve erkekler parazit kaynağıdır. Enfeksiyonda en sık bulaşma cinsel yoldan olmakla birlikte, trofozoitlerin banyo süngerleri, iç çamaşırları, havlular ile jinekolojik muayene araç ve gereçlerinde canlı kalabilmesi indirekt

bulaşmalara neden olabilmektedir. Kadınlarda, ürogenital yolların farklı kısımlarında *T. vaginalis*’e karşı farklı direnç oluşmaktadır. Vajinanın bu enfeksiyona direnci, normalde 3.8-4.4 olan pH’ın yükselip, asitliğin azalması ile düşmekte ve *Trichomonas vaginalis*’ lerin buraya yerleşmesine fırsat doğmaktadır. En çok vajinaya yerleşen *T. vaginalis*, akut dönemde köpüklü, sarımsı, krem kıvamında, kötü kokulu bir akıntı ve şiddetli vajinal kaşıntıya sebep olmaktadır (2, 8, 10, 13).

Trichomoniasis, kadın ve erkeğin tüm idrar yolları hastalıkları ile karışabildiğinden, sadece klinik tanının güvenli olmadığı, kesin laboratuvar tanısının gerekli olduğu bilinmektedir. Basit, hızlı ve ucuz olması nedenleriyle uretral ve vajinal salgıların direkt mikroskopi yöntemi, tanı laboratuvarlarında öncelikle kullanılan pratik bir yöntemdir. Direkt mikroskopik bakı ile koyulan *T. vaginalis* enfeksiyonunun tanısı, en hassas yöntem olduğu vurgulanan kültür yöntemi tanısı ile desteklenmektedir. *T. vaginalis* kültürü için bir çok besiyeri tanımlanmıştır ve

Geliş tarihi/Submission date: 22 Ekim/22 October 2004

Kabul tarihi/Accepted date: 11 Şubat/11 February 2005

Yazışma /Corresponding Author: İpek Östan

Tel: - Fax: -

E-mail: ipek.ostan@bayar.edu.tr

trypticase-yeast extract-maltose (TYM) besiyeri bugün için iyi sonuç veren bir besiyeri olarak çoğu tanı laboratuvarında kullanılmaktadır (2, 13)

Bu çalışma, Manisa yöresindeki vajinal akıntı ve vulva kaşıntısı yakınmaları olan kadınlarda *T. vaginalis* sıklığını araştırmak amacıyla planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Hastalar: Çalışmada, Şubat-Haziran 2004 arasında, Manisa Doğumevi polikliniklerine, vajinal akıntı ve vulva kaşıntısı yakınmaları ile başvuran 233 ve rutin jinekolojik muayene için başvuran 100 kadından vajinal akıntı örneği alınmıştır. Steril eküvyon ile, vajina arka forniksinden alınan örnekler TYM besiyeri içine alınarak, laboratuvara ulaştırılmışlardır.

Besiyeri (5): Çalışmada kullanılan TYM besiyeri şu şekilde hazırlanmıştır (2, 5, 10): 0,5 mg. L-Cystein Hcl, 0,1 gr. Askorbik asit, 0,4 gr. K₂HPO₄, 0,4 gr. KH₂PO₄, 10 gr. Triptikaz, 2,5 gr. Maltoz, 10 gr. Yeast extract , 300 ml. distile su içinde eritilerek, karışımdan 90 ml alınmış ve içine 0,25 gr. Bacto-agar eklenerek, pH 6'ya ayarlanmıştır. 120 °C' de 10 dk. sterilize edilen karışım, materyal alımı amacıyla 3 ml. ve ekim amacıyla 5 ml. şeklinde tüplere dağıtılmışlardır. Kullanılmaya kadar +4 °C' de bekletilen her tübe, kullanım öncesi 1mg/ml Streptomycin, 1000 U/ml Penicilin, 1 mg/ml Triflukan ve 0,5 ml. inaktive insan serumu eklenmiştir.

Yöntem: Örnek alınan besiyerleri ortalama 2-4 saat içinde laboratuvara ulaştırılarak direkt mikroskopik bakışı yapılmıştır. *T. vaginalis* saptanan örnekler, 72 saatlik aralıklarla yeni besiyerlerine aktarılarak canlılıkları sürdürülmüştür. Tüm örnekler 37°C'de muhafaza edilmiş, bir hafta boyunca 48 saatte bir mikroskopik değerlendirmeleri yapılmıştır.

BULGULAR

Toplam 233 vajinal akıntı ve kaşıntı yakınması olan hasta örneğinin 11'inde (%4,7) direkt mikroskopik bakı ve kültür yöntemlerinin her ikisi ile *T. vaginalis* saptanmıştır (Tablo 1). TYM besiyerinde 72 saat aralıklarla yapılan pasajlar ile sürdürülen 11 *T. vaginalis* süşunun, en çok 5 hafta süreyle canlı kaldıkları gözlenmiştir.

Tablo 1. *T. vaginalis* saptanan olguların oranı

	Olgu sayısı	<i>T. vaginalis</i> POZ.			
		Direk Bakı		Kültür	
		Sayı	%	Sayı	%
Hasta Grubu	233	11	4,7	11	4,7
Kontrol Gurubu	100	-	-	-	-

T. vaginalis olgularının yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir. Herhangi bir akıntı veya kaşıntı yakınması

olmayan ve rutin jinekolojik muayenesi yapılan, toplam 100 kontrol örneğinde, direkt mikroskopik bakı ve kültür yöntemlerinin her ikisinde de *T. vaginalis* saptanmamıştır.

Tablo 2. Olguların yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş Grubu	İncelenen Olgu Sayısı	T.v (+)		T.v (-)	
		sayı	%	sayı	%
17 - 20	10	-	-	10	100
21 - 25	33	1	3	32	97
26 - 30	44	1	2,3	43	97,7
31 - 35	34	2	5,9	32	94,1
36 - 40	36	5	13,9	31	86,
40 - 45	29	1	3,4	28	96,6
45 - 63	47	1	2,1	46	97,9
Toplam	233	11	-	222	-

TARTIŞMA

Trichomoniasis, cinsel ilişki ile bulaşan enfeksiyonların epidemiyolojik özelliklerini göstermekte ve genellikle asemptomatik olan erkekler enfeksiyonun yayılmasında önemli rol oynamaktadırlar. *T. vaginalis* trofozoitlerinin, vücut dışındaki ortamlarda belli süreler canlı kalabilmesi, bu enfeksiyonun indirekt yollarla da bulaşmasına neden olabilmektedir. Girginkardeşler ve ark.ları, çeşitli sıcaklıklarda *T. vaginalis*'in idrarda 20-32 saat, semen sıvısında ise 20-30 saat canlılıklarını koruduğunu gözlemişlerdir (9). Karaman ve ark.ları ise, *T. vaginalis* trofozoitlerinin şebeke suyu ve kuyu suyunda 16 saat, gazlı bez, tuvalet kağıdı ve süngerde 48 saat, semen sıvısı ve idrarda 30 saat canlı kalabildiklerini tesbit etmişlerdir (11). Bu nedenlerle, trichomoniasis enfeksiyonunun yaygınlığı toplumun farklı kesimlerinin yaşayış şekline ve sosyokültürel yapısına göre değişiklikler gösterebilmektedir.

Ülkemizde farklı yörelerde, değişik gruplarda *T. vaginalis* sıklık araştırmaları yapılmış ve farklı oranlar elde edilmiştir. İstanbul'da Yücel ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, 917 vajinal akıntı örneğinde direkt bakı ile 34 (%3,7), kültürde 33 (%3,6) *T. vaginalis* olgusu saptanmış ve araştırmacılar direkt mikroskopik bakının, kültür sonucuyla aynı olduğu, ayrıca zaman ve ekonomik bakımdan daha yararlı olacağı kanısına varmışlardır (16).

İzmir-Konak Doğumevi'ne vajinal akıntı yakınması ile başvuran 100 hastadan alınan örneklerde % 4 oranında *T. vaginalis* bulunmuştur (1).

İzmir-Şirinyer Ana ve Çocuk sağlığı merkezine başvuran, rahim içi araç kullanan ve vajinal akıntısı olan 155 hastanın 6'sında (%3,8) *T. vaginalis*'e rastlanmıştır (12).

Elazığ, Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji laboratuvarına, vajinal akıntı yakınması ile başvuran 148

hastanın 8'inde (%5,4) direkt bakıda, 12'sinde (%8) kültür yöntemi ile *T. vaginalis* saptanmıştır (3).

Isparta'da bir aile planlaması ve ana-çocuk sağlığı merkezine başvuran, değişik kontrasepsiyon yöntemleri kullanan ve kullanmayan toplam 258 kadında %4,6 oranında *T. vaginalis* saptanmıştır (7)

Eskişehir'de Sağlık ocağı ve Üniversite hastanesine vajinal akıntı, kaşıntı, yanma gibi jinekolojik yakınmalar ile başvuran 711 hastadan alınan vajinal sürüntü örneklerinde, direkt mikroskopi ve birden fazla kültür yöntemi ile *T. vaginalis* araştıran Doğan ve arkadaşları, hastaların 67' sinde (%9,4) inceleme yöntemlerinin en az biri ile pozitiflik bulmuşlardır (8).

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Jinekoloji polikliniklerine, vajinal akıntı yakınması ile başvuran 1613 kadında yapılan araştırmada, %13,14 oranında direkt bakı ile, %15,37 oranında ise kültür yöntemi ile *T. vaginalis* saptanmıştır (14).

Cevahir ve arkadaşları Denizli'de yaptıkları araştırmada, vajinal akıntı yakınması olan 310 hastanın örneğinde, kültür yöntemi ile 40 (% 12.9), direkt mikroskopik bakı ile 20 (%6.5) ve acridine orange boyası ile 19 tanesinde (%13,1) *T. vaginalis* saptanmışlardır (4).

Manisa'da 1997' de yapılan çalışmada, Yereli ve arkadaşları vajinal akıntı yakınması olan 207 hastanın 27' sinde (%13,1) direkt bakı ile, 21' inde (%10,2) ise kültür yöntemi ile *T. vaginalis* saptanmışlardır (15). Manisa'da yapılan diğer bir çalışmada Değerli ve arkadaşları, 286 vajinal akıntılı hastada %9,7 oranında *T. vaginalis* belirlemişlerdir (6). Yaptığımız çalışmada, Manisa Doğumevine vajinal akıntı ve kaşıntı yakınmaları ile başvuran kadınlar arasında, trichomoniasis oranını %4,7 olarak saptadık.

Manisa'da %4,7 oranında trichomoniasis görülmesi, bir Ege Bölgesi kentinde bile, cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda yeterli bilgi sahibi olunamadığının göstergesi kabul edilebilir. Manisa'da yapılan önceki iki çalışmaya göre, trichomoniasis sıklığında gözlenen düşmede, şehirdeki kuruluşu on yılı aşan Celal Bayar Üniversitesinin eğitim çalışmalarının ve uzun yıllardır hizmet veren Manisa Doğumevi'nin, yöre insanların bilinçlenmesine olan katkılarının payı olduğu kanısındayız. Ülkemizde, farklı yörelerdeki bulaşıcı hastalıkların yaygınlığını araştıran insidans çalışmalarının belli aralıklarla yapılmasının , bilimsel değeri yanı sıra yöre halkının bu hastalıklar ile ilgili bilinç düzeyleri hakkında fikir vermesi açısından da önemli olduğunu düşünmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. **Aksü Ç, Aksoy Ü, Özkoç S, Orhan V**, 2002. *Trichomonas vaginalis*'in tanısında direkt mikroskopik bakı, besiyeri ve hücre kültürünün karşılaştırılması. *T Parazitol Derg*, 26 (4): 377-380.
2. **Altıntaş K**, 1997. Tıbbi Genel Parazitoloji ve Protozooloji. Medical Network- Nobel Yayınları. s. 117 -122.
3. **Ay S, Yılmaz M**, 1994. Vajinal akıntılarda *Trichomonas vaginalis* yaygınlığının araştırılması . 1994. *T Parazitol Derg*, 18 (2): 101-103.
4. **Cevahir N, Kaleli I, Kaleli B**, 2002. Evaluation of direct microscopic examination, Acridine Orange staining and culture methods for studies of *Trichomonas vaginalis* in vaginal discharge specimens. *Mikrobiyol Bul*, 36 (3-4): 329-335.
5. **Daldal N, Özensoy S, Aksoy Ü, Aksü Ç**, 1997. Besiyerleri ve Hayvan İnokülasyonları. "Parazit Hastalıklarında Tanı". Edit: Özcel Ma, Altıntaş N. Türkiye Parazitoloji Derneği Yayın No:15, s. 149-182.
6. **Değerli K, Laçın S, Özbakkaloğlu B, Sivrel A, Özkütük N, Özbilgin A**, 1997. Vajinal akıntı şikayeti olan kadınlarda *Trichomonas vaginalis* ve *Candida* spp. yaygınlığının araştırılması. *T. Parazitol. Derg.* 21 (4): 366-368
7. **Demirci M, Yorgancıgil B, Taşkın P, Gençgönül N**, 2000. Değişik kontrasepsiyon yöntemleri kullanan kadınlarda *T. vaginalis* araştırılması. *T Parazitol Derg*, 24 (3): 234-236.
8. **Doğan N, Akgün Y**, 1998. Vajinitlerde *Trichomonas vaginalis* görülme sıklığı. *T Parazitol Derg*, 22 (1) : 11-15.
9. **Girginkardeşler N, Limoncu E, Ok ÜZ, Özbilgin A**, 1996. *Trichomonas vaginalis*'in semen sıvısı ve idrarda yaşama süresi. *T Parazitol Derg*, 20 (3-4): 345-348.
10. **Girginkardeşler N, Kilimcioğlu Aa, Balcıoğlu İc, Değerli K, Özbilgin A**, 1997. Modifiye tioglukolat besiyerinin *Trichomonas vaginalis* kültüründe kullanılması. *T Parazitol Derg*, 21 (4): 363-365.
11. **Karaman Ü, Atambay M, Aycan ÖM, Daldal N**, 2004. *Trichomonas vaginalis*'in çeşitli ortamlarda ve farklı ısılarda yaşam süresi. *T Parazitol Derg*, 28(1): 18-20.
12. **Üstün Ş, Aksü Ç, Altıntaş N**, 2001. Rahim içi araç kullanan vajinal akıntılı kadınlarda *Trichomonas vaginalis* sıklığının araştırılması. *T Parazitol Derg*, 25 (2): 132-134.
13. **Yaşarol Ş, Unat Ek, Budak S, Sermet İ, Kuman A, Daldal N**, 1987. Trikomoniyaz. Türkiye Parazitoloji Derneği Yayını, No: 7.
14. **Yazar S, Dağcı H, Aksoy Ü, Üstün Ş, Aksü Ç, Ak M, Daldal N**, 2002. İzmir'de vajinal akıntılı kadınlarda *Trichomonas vaginalis* sıklığı. *İnönü Üniv. Tıp Fak. Derg*, 9(3) 159-161.
15. **Yereli K, Balcıoğlu İc, Değerli K, Özbilgin A, Daldal N**, 1997. Incidence of *T. vaginalis* among women having discharge, in Manisa Turkey. *J Egypt Soc Parasitol*, 27 (3): 905.
16. **Yücel A, Polat E, Çepni İ, Öztaş Ö, Kayım H, Tırak Ç, Baltalı ND**, 1998. Poliklinik hastalarıyla hayat kadınlarından alınan vagina akıntısı örneklerinde *T.vaginalis*'in mikroskopta ve kültürdeki incelemesinden çıkan sonuçlar. *T Parazitol Derg*, 22(2): 129-132.